

TREHÖRNABLADET

ANSVARIG UTGIVARE: STURE BROLIN
FORM & LAYOUT: PETER FREJHAGEN

NR 136 | DECEMBER 2024

- * Försäljning av hembygdsgård?
- * Halloween disco i Lusthuset
- * Långemossen – en liten ”tätort”...
- * Jubileumsfest - Trehörna Byalag 50
- * Berättarkväll - de första femtio åren

FÖRSÄLJNING AV TREHÖRNA HEMBYGDSGÅRD?

Hembygdsgården i Trehörna ägs av Svenska kyrkan. I själva fastigheten ingår kyrkan, hembygdsgården, servicebyggnaden, muséet, brygghuset och Leonardsberg. Det direkta ansvaret för fastigheten har Folkungabygdens pastorat.

Inom ramen för pastoratets lokalförsörjningsplan ser man återkommande över pastoratets behov av fastigheter. Detta år har man bland annat tagit upp behovet av och kostnaderna för Hembygdsgården i Trehörna. Så frågan är nu vad som skall hända med Hembygdsgården.

En möjlighet som diskuterats, enligt kyrkorådets ordförande Mattias Ståhlberg, är att sälja Hembygdsgården. Detta diskuterades på ett möte i Trehörna under hösten då representanter för pastoratet träffade företrädare för sockenrådet i Trehörna och församlingsrådet i Ödeshög.

Trehörnaborna bjuds in att delta i processen och få information på ett möte i Trehörna kyrka i januari. Medverkande från pastoratet blir kyrkoherde Maria Åkerström, fastighets- och kyrkogårdschef Stefan Kuylenstierna och kyrkorådets ordförande Mattias Ståhlberg. Församlingsherde Lars Hillås kommer också att delta.

Hembygdsgården är och har sedan många årtionden varit en central del av Trehörnabygden. En hel del verksamhet bedrivs också där; midsommarfirande med hundratal årtioendare, kvinnokvällar, kyrkokörens övningar, kyrkokörens notförråd, kyrkans scoutverksamhet, dagkollo m.m.

Det är bra om så många som möjligt från Trehörnabygden kan komma på mötet för att vara med och påverka Hembygdsgårdens framtid.

Text & Bild: Sture Brolin

MÖTE OM HEMBYGDSGÅRDENS FRAMTID

Tisdag den 7 januari kl. 19.00 i Trehörna kyrka

[Svenska kyrkan](#) > [Platser](#) > [Hitta platser](#) > [Kyrkor och platser](#)

Lyssna

Trehörna hembygdsgård

HALLOWEENDISCO I LUSTHUSET

Fredagen den 25/10 blev Lusthuset pyntat i skrämmande skrud då det stod Halloween disco på schemat. Trehörna byalag anordnade en otrolig fest med godisregn, lekar, dans, snacks och rökmaskin.

Cirka 35 barn från både Trehörna, Boet, Ödeshög, Sommen och Tranås kom och det lektes både inne och ute på terrassen.

Discot var mycket uppskattat av både barn och föräldrar och för Trehörna byalag som arrangör kändes det fantastiskt roligt att det kom så många barn till oss i Trehörna just denna dag då det faktiskt var halloween disco i både Tranås och Ödeshög samtidigt för barn i samma åldrar. Ett lyckat disco som avslutades med önskningar från barnen att det skulle bli disco nästa år igen!

Text & Bild: Emma Svenberg

ORDFÖRANDE HAR ORDET

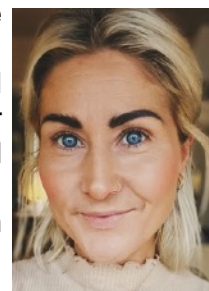
Nu är mörkrets tid här och vi får ta till vara på varje liten stund vi får med ljus och gemenskap. I skrivande stund ligger Trehörna Byalags jubileumsfest - ett firande av byalagets arbete under 50 års tid - precis bakom oss.

En storslagen, glamourös fest med god mat och härlig underhållning. Precis vad vi alla behövde för att få lite energi att ta oss igenom kommande tid fram till advent och lite mera ljus och värme.

Senaste åren har ett nytt begrepp vuxit fram, kanske mest i sociala medier; NOVENT. Som en blandning av november och advent, som symboliserar hur man börjar pynta inför advent redan i november. Och det är något med det som

jag faktiskt älskar. Att man får leva ut den här allra härligaste tiden - advent, lite lite längre. Baka saffransbullar, tända adventsljusstakar i fönstren och torka apelsinskivor till långa girlanger. Så om du - precis som jag - älskar den här tiden så tycker jag att du ska unna dig att njuta lite extra länge i år. Och så vill jag uppmana er alla att komma till Trehörna kyrka den 7/12 kl.18 för en gnistrande luciahögtid med många många skönsjungande barn, vi har övat och övat i månader och de är så duktiga.

Varmaste välkomna!

Emma Svenberg

LÅNGEMOSSEN – EN LITEN "TÄTORT"...

Söndagen den 6 oktober samlades 45 personer vid Hembygdsgården för att följa med på höstens historiska vandring med Kalle Bäck. Vandringen startade med en ganska lång bilresa till yttersta utkanten av Trehörna socken. Målet var Långemossen vid Gransjön. När bilarna var parkerade och alla kommit på plats började Kalle berätta.

Långemossen var det mest tätbefolkade området i Trehörna socken vid mitten av 1800-talet. Som mest bodde där över 50 personer i fyra olika stugor. Stugorna var enkelstugor med en förstuga, en liten kammare och ett större rum som användes till allt. Det var kök, matplats, sovrum och arbetsutrymme. I dessa små stugor hade ett par familjer 11 barn vardera.

År 1815 byggdes den första gården som ett förpantningstorp under Lysings häradsallmanning. Det innebar att man betalade ett slags insats och efter 49 år övergick i allmänhet äganderätten till den boende. På dessa torp fanns ingen dagsverkskyldighet. Andra huset byggdes 1831 och ca 1850 styckades torpet upp i fyra delar. På de upptagna åkrarna odlades korn och efterhand potatis. Förmodligen fick de också inkomst från kolning och tillverkning av tjära.

På ett par av torpen flyttade familjer in som försörjde sig som kopparslagare, lumpsamlare och hästhandlare förutom det småskaliga jordbruket. Dessa familjer tillhörde resandefolket eller tattare som man sade då. De var släkt och ingifta med varandra, hade många barn och hamnade ofta i bråk som ledde till flera fängelsedomar. Se Kalle Bäck's bok Historiska historier.

På grund av misären i familjerna och det långa avståndet till Trehörna skola var det många som

inte gick i skolan. Men ett par av barnen gjorde det. Det är närmast obegripligt och mycket imponerande att små barn kunde gå till skolan så lång väg. Gissningsvis fick de runt 8-9 km de dagar det var skola. Undan för undan flyttade folk från de dåligt bärkraftiga torpen. Den siste bodde kvar till 1949. Husen revs och det enda som finns kvar idag av Trehörnas mest tätbefolkade by är några husgrunder.

Text & Bild: Sture Brolin

JUBILEUMSFEST - TREHÖRNA BYALAG 50 ÅR

TREHÖRNA MANSKÖR SOM DANSBANDET TREHÖRNAZ

När man ska fira en femtioåring ska det göras med pompa och ståt. Trerätters, vita dukar och bubbel, allt för en lyckad kväll. Det var så roligt att uppslutningen var så god.

Det var ett sextiotial glada personer som kom till Lusthuset för att fira femtioårsringen. Lokalen fylldes snabbt med skratt och glada tillrop. Kvällen startades med bubbel och skål för Byalaget, sen serverades maten.

Underhållningen stod Trehörnaz dansband för, det spelades ett antal härliga "dansdängor", vilket fick många att hoppa upp på dansgolvet. De såg även till att gnugga geniknölarna på gästerna med ett musikquiz. Ett lotteri med väldigt många priser fanns också.

Kort och gott det blev en lyckad kväll i Trehörna anda.

Text & Bild: Kicki Svenberg

FÖRSTE ORDFÖRANDEN HENRIK BLOMQVIST HÅLLER TAL

MICKES GODA
CRÈME BRULÉE

GLATT SAMSPRÅK

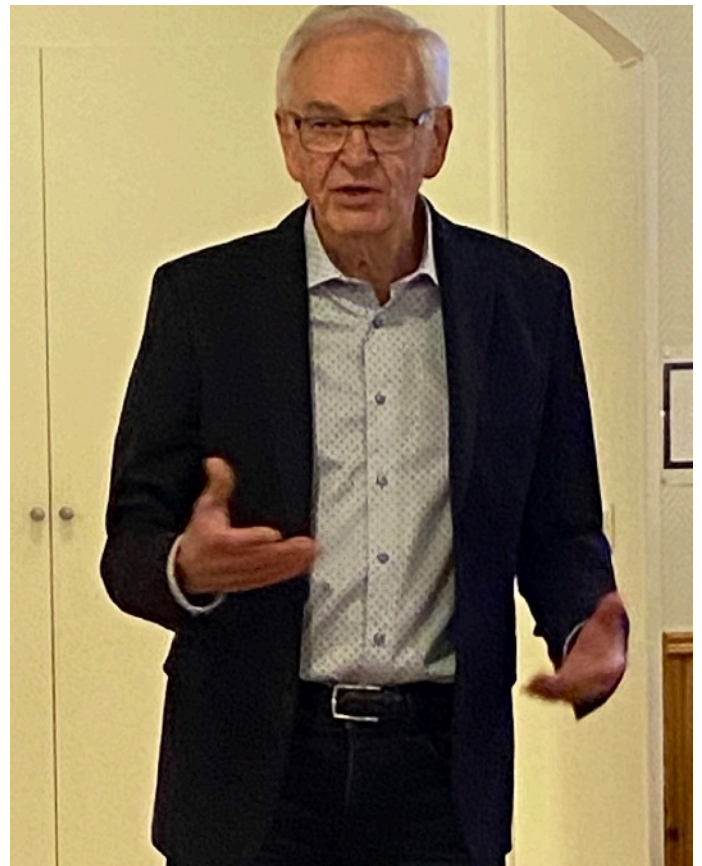
BERÄTTARKVÄLL - DE FÖRSTA FEMTIO ÅREN...

Byalaget bjöd till i berättarkväll och det kom ett trettio-tal medlemmar till Lusthuset. Sture sammanfattade byalagets femtio år i ord och bild. Många deltagare inflikade också sina egna minnen från olika aktiviteter i byalaget.

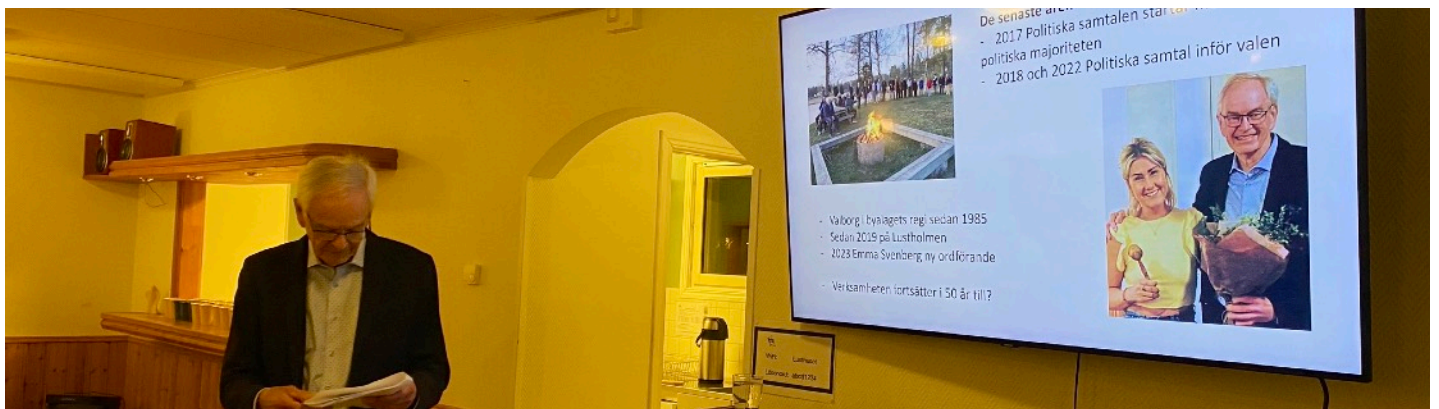
Initiativet till Trehörna byalag togs våren 1974 och första "stämman" hölls i Hembygdsgården 13 juni 1974. Sture berättade om stora och små projekt som Byalaget genomfört eller varit en del av att påverka i föreningens 50-åriga historia. Exempelvis; motionsspår, färast över Ålabäcken, asfalt och breddning av vägen från Trehörna till Hålan, ny plats för reningsverk, byggnation av Lusthuset, Leaderprojekt, Trehörnabladet, Framtidsplan, BoBiT, Bygga och Bo i Trehörna - nya tomterna på Sjövägen, lekpark, fotbollsplan, strandstig, pulkabacke, isbana på sjön och senare fotbollsplanen, boulebana, från skola till Vårdshus osv. Han berättade även om aktiviteter och träffpunkter som byalaget anordnat genom åren. Exempelvis; kladdis, kvällscafé, julgransplundring, gymnastikgrupper, sportlovsaktiviteter, fester av olika slag, allsångskvällar, politiska samtal, disco, tipspromenader, måndagsvandringar, historiska vandringar med Kalle Bäck, Trehörnadagar, midsommarfirande, nyårsgemenskap, berättarkvällar, Trehörna manskör, luciafirande, städdagar, julpyssel och påskpyssel osv.

Det är mycket imponerande när man förstår vilket engagemang i utvecklingsfrågor, praktiskt arbete

och gemensamma aktiviteter som alla Trehörnabor genom 50 år har bidragit till och tagit del av. Vill du läsa mera om Trehörna byalags första femtio år, så har Sture sammanfattat ett häfte på 20 sidor. Du kan beställa det av Mikael Svenberg för en kostnad av 50 kr.

Text & Bild: Lotta Pettersson

DET HÄNDE FÖRR - HANDELSTRÄDGÅRD ÖPPNAS

1960 öppnades den första handelsträdgården i Trehörna. Den som både byggde och startade verksamheten var Titus Nyberg tillsammans med sin hustru Agda.

Titus arrenderade ett markområde utmed vägen upp till Trehörna Säteri av Behmska stiftelsen. Titus och Agda bodde i Fivlefall och Titus hade tidigare arbetat på Svärdsfalla gård.

Han var också brandchef i Trehörna. Avsikten var att fyra olika växthus skall byggas. Det första på ca 80 kvm. Tanken var att odla flera olika sorters grönsaker och sälja till både privatpersoner och butiker. Blå levererade Titus grönsaker till Rydbergs affär i Trehörna.

Nyberg drev handelsträdgården i ca 10 år innan verksamheten togs över av ett par från Tranås som drev den i ytterligare 5-6 år innan den lades ner. Den gamla bilden är från hösten 1959 och där syns

Titus Nyberg i full fart med att mura upp väggar till pannrummet i den nya handelsträdgården.

Text & Bild: Christer Ignell

DET HÄNDE FÖRR - NYTT CENTRUM I TREHÖRNA

Trehörnabladet har fått ta del av gamla tidningsurklipp från Corren och lokaltidningar i Tranås. Det är Mattias Nybergs farmor, Agda Nyberg, som under många år samlade på notiser och artiklar om vad som hände i Trehörna med omnejd. Mattias med familj bor idag på gården Lassarp i Trehörna. Tanken är att vi med början i detta nummer av Trehörnabladet kortfattat berättar om intressanta händelser i bygden.

Fram till mitten av 50-talet var inte Trehörna samhälle stort. Det var kyrkan, skolan, affär och några ytterligare fastigheter som utgjorde ortens "centrum". Trehörna tillhörde då Alvastra kommun där kommunfullmäktiges ordföranden hette Einar Ahlm. Einar bodde i Lassarp och var Mattias Nybergs morfar. Einar var drivande i den stora utveckling som skedde i Trehörna "centrum" under andra halvan av 50-talet. Skolan byggdes till med blå skolbespisning och en modern gymnastiksal med bastu och duschar.

Ett nytt reningsverk byggdes och kommunalt vatten och avlopp drogs fram till befintliga fastigheter och till ett 20-tal nya tomter. Området med de nya tomterna låg mellan Tranåsvägen och Trehörnasjön och kallades Danskängen. Kommunen hade köpt marken av Behmska stiftelsen och enligt artikeln i Corren uppgick priset till 25 öre per kvadratmeter. De första nya hus som byggdes på nya området syns på bilden. De två till vänster byggdes av Lysingshäradsallmänning och hyrdes ut till anställda i allmänningen. Huset till höger byggdes av Sven Pettersson och idag är det Sixten och Ann-Marie Ahlm som äger och bor i huset.

Einar Ahlm var viktig och drivande i Trehörna centrum utveckling och han berättar för Corren att "kommunens strävan var att bygga upp ett nytt samhälle för att försöka bromsa avfolkningen och för att ortsbor ska ha samma möjlighet att skaffa en bra bostad som man har i tätorter". Han berättar också att Trehörna skola var den första skola i länet som fick statsbidrag till en gymnastiksal. Efter hand såldes de nya tomterna och det har sedan tillkommit ytterligare tomter. Först alla tomter utmed Danskvägen och senaste området är utmed Sjövägen.

Text & Bild: Christer Ignell

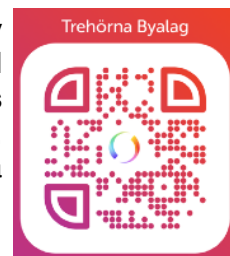
Fondmedel kan sökas av elever till det år man fyller 25 år och bo i, eller har stark anknytning till, Trehörna. Ansökan ska skickas senast 15:e januari till Per Karlsson, mail hult.vastergard@gmail.com eller post till Hult Västergård, 57399 Tranås. Frågor besvaras av Per Karlsson 070-875 53 49. Beslut och utbetalning senast mars månad.

**Behmska
Stiftelsen**

Medlemskap i Byalaget ger dig del av allt som byalaget gör och man bidrar till att upprätthålla de traditioner som finns (Gourmetrace, Valborg, Midsommar, Lucia mm) och du får 50% rabatt på hyran i Lusthuset. Bli medlem idag!

SWISH: 123 493 56 31 **BG:** 406-4309

Avgiften för enskild person är 100 kr och för familj 200 kr.

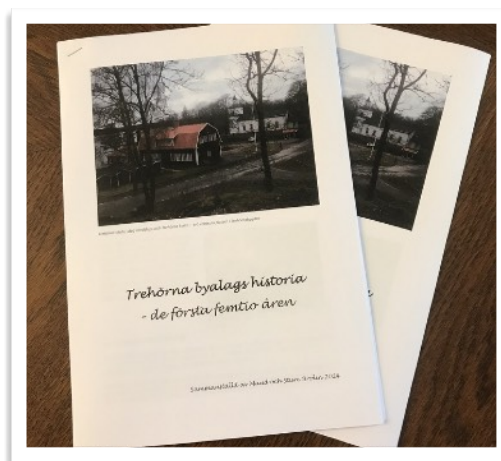

TREHÖRNA BYALAGS HISTORIA UTGIVEN

Nu finns de första 50 åren av Trehörna byalags historia nedtecknade. Maud och Sture Brolin har sammanställt det som hänt utifrån protokoll och gamla (och nya) bilder.

I häftet kan du läsa om nybyggarandan i Trehörna på 70-talet och om hur 80-talet var ett decennium då verksamheten steg för steg utvidgades. 90-talet präglades av flera stora projekt som motionsspåret, lekparken och badplatsen och arbete för lokal utveckling. I början av 00-talet byggdes Lusthuset, skolan renoverades och Sjöängsområdet kom till. 2010-talet kom med boulebana, historisk vandringar och Trehörnadagar. Utan byalaget hade inte Trehörna varit vad det är idag. Lusthuset hade inte funnits, inte heller Sjöängsområdet, lekparken eller motionsspåret.

Du kan köpa häftet genom att swisha 50 kr till 123 49 35 631. Ange Historia så det framgår vad betalningen gäller. Häftet levereras till dig. Pengarna går till Trehörna byalag.

HÄNDER I TREHÖRNA

DATUM	TID	PLATS	ARRANGÖR	HÄNDELSE
07 DEC	18.00	Trehörna Kyrka	Svenska Kyrkan & Trehörna Byalag	LUCIAFIRANDE. Byalaget bjuder på pepparkaka och glögg i kyrkan efteråt
31 DEC	15.00	Lusthuset	Trehörna Byalag	NYÅRSGEMENSKAP. Trehörna manskör, snittar och cider.
06 JAN	18.00	Trehörna Kyrka	Svenska Kyrkan	LJUSGUDSTJÄNST. Gudstjänst och kyrkokören sjunger.
07 JAN	19.00	Trehörna Kyrka	Svenska Kyrkan	HEMBYGDGÅRDENS FRAMTID. Var med & forma framtiden för Hembygdsgård.
07 FEB	18.00	Lusthuset	Trehörna Byalag	ÅRSMÖTE. Trehörna Byalag håller årsmöte med efterföljande pubkväll.
12 MARS	19.00	Lusthuset	Trehörna Fiskevårdsförening	ÅRSMÖTE. Föreningen Trehörna Fiskevårdsförening håller årsmöte.

TIPS

Trehörnabladet finns att läsa på vår hemsida: www.trehorna.nu. Här finns även tidigare nummer av tidningen att läsa.

REDAKTIONSKOMMITTÈN

Kommittén består av Sture Brolin, Kicki Svenberg, Peter Frejhagen, Lotta Pettersson och Christer Ignell. Material till tidningen skickas till: Sture Brolin: sture.brolin@outlook.com / 072-730 95 52